

FILMSTUDIEARK

En observerende dokumentarfilm som følger elever ved 10. trinnet på Hauketo Ungdomsskole utenfor Oslo de siste månedene før eksamen.

Tittel: Ungdommens råskap

Regi: Margreth Olin

Fotograf: Kim Hiorthøy

Lyd: Ragnar Samuelsson

Produksjonsland:

Norge/Danmark

Produksjonsår: 2004

Distribusjon kino:

Oro Film (hoffart@orofilm.no)

Distribusjon video:

Norsk Filminstitutt (www.nfi.no)

Spilletid: 85 minutter

Klassetrinn

8-10. klasse, videregående

Relevante fag:

Norsk, Samfunnsfag, Psykologi

Emneord:

Skole, ungdomstid, utdanning, kjønnsroller, rasisme.

Lars von Trier presenterer Dokumentar

UNGDOMMENS RÅSKAP

En film av Margreth Olin

www.speranza.no

ANBEFALT BRUK I SKOLEN

Filmen passer for ungdomsskoleelever, videregående og lærerskolestudenter.

OM FILMEN

Det fortelles så mange løgner om det å være menneske.

Flest løgner fortelles om ungdommen. Med en gang vi er voksne kommer savnet, vi lengter tilbake.

Og språket har vi mistet, for ungdommen har sitt eget språk. Vi tør ikke gå for å se etter dem, spørre hvem de er, hvor de er på vei. Våren tilhører ikke lenger oss. Derfor lyver vi om hvem de er.

Det er et nytt Norge. Et nytt Europa. Klasserommet er det egentlige FN. Alle verdensreligionene er representert.

Ulike kulturer, språkdrakter, karakterer, ulike sympatier møtes hver dag og bygger seg hver sin fremtid.

Det er den siste våren de har sammen. Snart er det eksamen og verden er åpen, men ulik.

Det er en mulighetens tid, når barn fra hele verden kommer sammen og er hverandres bestevenner og kjærester fra de er små. Er dette muligheter samfunnet ser og ivaretar?

Hvilke visjoner har vi for fremtidens skole - og for det enkelte barnet?

OM REGISSØREN

Født på Stranda, Sunnmøre 16. april 1970

Utdannet på Høgskulen i Volda og Universitetene i Bergen og Oslo. Debuterte som dokumentarfilmskaper med eksamensfilmen «I kjærleikens hus» i 1995. I 1998 hadde hennes første helaftens dokumentar «Dei mjuke hendene» kinopremiere og mottok en lang rekke priser. Olin's første fiksjonsfilm var «Fråtseri», som var en av flere kortfilmer i serien «De 7 dødssyndene» (2000). Det store gjennombruddet kom med filmen «Kroppen min», som ble sett av 40 000 på kino og som har deltatt på nærmere 100 festivaler.

Olin har vunnet en lang rekke priser i inn- og utland, bl.a. to Amanda-priser, Aamot-statuetten og Gullstolen ved Kortfilmfestivalen i Grimstad.

Filmografi:

I kjærleikens hus (1994)

Onkel Reidar (1997)

Dej mjuke hendane (1998)

Fråtseri (2000)

Kroppen min (2002)

Ungdommens råskap (2004)

TIL DISKUSJON

Dokumentarfilm

Ungdommens råskap er en observerende dokumentarfilm. Hva er forskjellen på en fiksjonsfilm og en dokumentar? Hva kjennetegner en dokumentarfilm?

Diskuter ordet "sannhet" i forhold til dokumentarsjangeren. Ingen av scenene i filmen er instruert. Filmteamet har fanget situasjoner som oppstod mens de var der. Hvordan tror dere tilstedeværelsen av kamera påvirket skolehverdagen? Hvordan opplever dere at elevene forholder seg til at det er et kamera til stede? Opplever dere filmen som "troverdige" og "sanne"? Får vi se et bilde av "virkeligheten" i norsk skole?

Filmskaperen hadde 120 timer råmateriale. Hun har gjort et utvalg på 85 minutter. En annen filmskaper ville kanskje valgt helt andre scener eller fulgt andre elever. I hvor stor grad mener dere en film eller en tv-reportasje er bestemt ut fra hvem som formidler den?

Skolen

I filmen møter vi ulike ungdommer. Noen av ungdommene går i en liten klasse. Det er skolens motorklasse. Elevene i denne klassen er teoritrøtte og får mulighet til å mekke, skru og ta mopedlappen i skoletida. Mange elever i ungdomsskolen er umotiverte og skolelei. Hvorfor tror dere at det er slik? Er det greit at det er slik? To av tre elever i ungdomsskolen sier at skolen er kjedelig. Bør estetiske og håndverksmessige fag få større plass i skolen? Hvordan kunne skolen vært annerledes for unngå at så mange blir skoletrøtte?

Statistiske undersøkelser viser at det er flest gutter som har problemer med å tilpasse seg skolen. Jentene får i gjennomsnitt bedre karakterer. Hvorfor tror dere at det er slik? Oppdras jenter og gutter forskjellig i en familie? Lærer jenter og gutter å ta ansvar på samme måte?

Hvis dere har en klassesdiskusjon om filmen, hvem snakker mest, guttene eller jentene?

Er det de samme som snakker hele tiden? Hvorfor opplever noen at det er vanskelig å ta ordet i klassen? Er dere en klasse med "takhøyde", hvor det er lov til å si noe feil uten at andre ler? Hvor viktig syns dere som klasse det er at alle elevene får noe ut av undervisningen og føler seg som en del av klassen?

Flere av guttene i filmen har mye energi. Har vi en skole som er tilpasset alle? I opplæringsloven står det at "alle elever har lovfestet rett til tilpasset opplæring og utdanning". Er skolen deres lagt opp slik at denne loven følges?

Er det mulig å tenke seg en skole uten karakterer? Hvordan ville det fungert for elevene, skolene og samfunnet. Fordeler/ulempes.

Å møte andre

Å gå på skole er å møte andre. Møte medelever, møte lærere, møte kunnskap. Hvordan synes dere elevene i filmen møter læreren sin og hvordan syns dere lærerne møter elevene? Diskuter hvordan dere ønsker å bli møtt av voksne.

En av elevene i filmen opplever at han ble stemplet som "problembarn" av de voksne allerede i barnehagen og at det er en merkelapp som har fulgt ham. Hvorfor stemples noen som "problembarn", mens det aldri snakkes om "problemvoksne"? Hvorfor settes det merkelapper på noen barn og ungdommer? Hvordan tror dere det er for et barn å få høre at "du er et problem"?

En av jentene i filmen forteller læreren sin at hun har blitt mobbet siden 1. klasse. Hvordan tror dere det oppleves å bli mobbet?

Hva er utestenging? Bli alle i klassen invitert på bursdag?

Hvem sitt ansvar er det at "alle er med"? Har vi ansvar bare for oss selv eller har vi ansvar for hvordan andre har det også?

Å Lære

Hva er den viktigste lærdommen elever bør tilegne seg i løpet av skoletiden?

Politikere sier at læreren er skolens viktigste ressurs. Hva betyr dette? Kan dere finne et annet ord for ressurs? Er dere enig? Margreth Olin, som har laget filmen, sier at elevene og læreren er skolens viktigste ressurs. Hva mener hun?

Det har blitt færre lærerårsverk i grunnskolen, samtidig har elevantallet økt med mellom 7000-8000. Hvordan får politikerne dette til å gå opp med at læreren er skolens viktigste ressurs? Opplever dere at læreren deres har tid til hver enkelt? Opplever dere å "bli sett" på skolen? Opplever du deg selv som en "ressurs"?

"Hvorfor var grekerne så kloke? De gikk rundt og diskuterte. Det stoffet du gjør deg opp en mening om blir en del av deg. Du husker det. Det du pugges glemmer du. Du trenger ikke forstå for å pugge." Neha, 15 år

Diskuter dette utsagnet fra en av elevene i filmen.

Flerkulturelt miljø

I filmen ser vi at ungdommene går i demonstrasjonstog mot krigen i Irak. Dette var en verdensomspennende fredsdemonstrasjon der 30 millioner mennesker fra over 100 nasjoner deltok. Hvorfor tror dere så mange fra Hauketo Ungdomsskole var engasjert mot krigen?

Selv om nesten alle elevene ved Hauketo er født og oppvokst i Norge, har annenhver elev foreldre som har en annen etnisk bakgrunn enn norsk. Hvordan tror dere dette påvirker skolemiljøet?

En av elevene sier at hun ikke kommer til å få seg jobb fordi hun er muslim og fordi hun heter Mohammed til etternavn. Hvordan tror dere det oppleves å være muslim i Norge?

Hva skal man gjøre for å skape et samfunn med mindre fremmedfrykt?

Jens Bjørneboe

Tittelen på filmen er hentet fra et dikt av Jens Bjørneboe. Hva er han mest kjent for?

Oppelever dere ungdommene i filmen som "rå"?
Hvorfor har regissøren valgt denne tittelen på filmen?

Olins øvrige filmer er tilgjengelige på DVD fra Norsk Filminstitutt.

LENKER

www.speranza.no

www.nfi.no

www.orofilm.no

Booking: hoffart@orofilm.no

Tlf: 22 82 33 40

Utarbeidet med støtte fra Institusjonen Fritt Ord, Den kulturelle skolesekken og Skolefilmutvalget.